

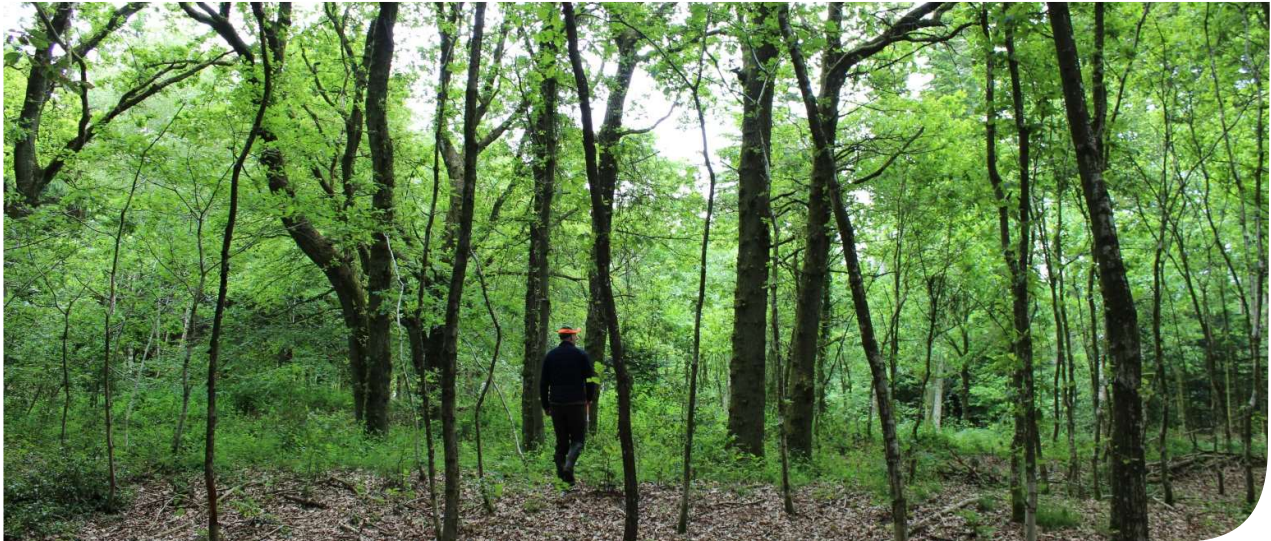

Foto: Katrine Bang Hauberg

Hjemmehørende træer og buske

Træer og buske er hjemsted for mange andre levende organismer. Ofte kan plantning af udenlandske træ- og buskarter betyde, at beplantningernes værdi som levested for andre arter forringes.

Træer og buske i landskabet

Der plantes mange hundrede tusinde træer og buske i landskabet hvert år.

Fra planteskolerne udbydes adskillige hundrede arter til salg. Antallet er steget meget de senere år, fordi der er stor interesse for nye, spændende arter. Det er især til beplantninger i haver og ved beboelser, at der benyttes udenlandske arter, men de anvendes også i læhegn og vildtremiser.

I de danske skove er der en lang tradition for at plante udenlandske arter især nåletræ. Dette er sket ud fra produktionsmæssige overvejelser.

70-80 arter af træer og buske kan kaldes naturligt hjemmehørende - danske. Der er tale om arter, der naturligt indvandrede efter den seneste istid. Disse arter har gennem årtusinder tilpasset sig de forskellige landsdeles jordbund og klima. De hjemmehørende træer og buske har en betydning for variationen i vort dyreliv, der er større end den, de nyindførte arter har.

De mest almindelige hjemmehørende arter kan ses i boksen overfor.

De almindeligste hjemmehørende træ- og buskarter

Ask - Asp - Avnbøg - Benved - Birk (dunbirk og vortebirk) - Bøg - Eg (vintereg og stilkeg) - El (rødel) - Elm - Ene - Fyr (skovfyr), Gedeblad (dunet gedeblad) - Hassel - Havtorn - Hylde - Hæg (alm. hæg) - Kirsebær (fuglekirsebær) - Kornel (rød kornel) - Kvalkvæd - Lind (småbladet lind) - Løn (spids) - Navr - Pil (femhannet pil, gråpil, seljepil) - Ribs - Rose (blågrøn rose, hunderose og æblerose) - Røn (alm. røn) - Slåen - Solbær - Tjørn (alm. hvidtjørn) - Tørst - Vrietorn - Æble (vild æble).

Insekter

Hjemmehørende arter har en helt dominerende betydning for mange sjældne fugle og insekter.

Undersøgelser har vist, at jo længere tid en træart har eksisteret i et område, desto flere insektarter har den tilknyttet sig. Planter man hovedsagelig arter af træer og buske fra udlandet mindskes insektfaunaen direkte. Omvendt kan man fremme og understøtte en egns insektliv gennem valget af arter.

Bier

Bier lever kun af blomsters nektar og pollen. I det tidlige forår er der sparsomt med planter, som bierne kan udnytte.

SKOVDYRKERNE

Det er derfor særlig vigtigt at plante tidligt blomstrende arter som, pil, slåen, navr og fuglekirsebær.

Bier har stor betydning for bestøvning af landbrugets afgrøder. Landbrugets afgrøder har kun en kort blomstringssæson, derfor er det vigtigt, at der findes arter af træer og buske, der blomstrer hen over sommeren.

Sommerfugle

Sommerfuglene er ligesom mange andre insektgrupper gået tilbage i antal. En mindskning af variation i landskabet og småbiotoper er en af årsagerne hertil. Bevarelse af gamle levende hegn og plantning af nye kan modvirke denne tendens. Bevist plantning af værtsplanter for sommerfuglene kan være en mulighed.

Arter af pil er foderplante for larver af *iris*, »stor ræv« og »det hvide c«. Larver af *citronsommerfugl* lever på vrietorn og tørst og larver af »hvid admiral« lever på alm. gedeblad

Fugle

Om foråret og gennem sommeren giver beplantningerne skjul og rededækning for mange arter. I sommerhalvåret udgør insekter og insektlarver hovedføden for mange arter. I løbet af sensommeren, i takt med at ynglesæsonen ebber ud, aftager insektmængden. Til gengæld sætter frø og bærmodningen nu ind og danner fødegrundlag for tusinder af yngle- og trækfugle.

Pattedyr

For mange af vore pattedyr spiller valget af træ- og buskarter en vigtig rolle. Beplantningerne tjener til fødekilde, levested og yngleplads for mange arter. Frø, knopper, skud og bark er vigtige fødekilder for arter som hare, egern, mus, råvildt og kronvildt.

Padder og krybdyr

Padder og krybdyr trives optimalt på lokaliteter med lav solbeskinnethed vegetation, med spredte grupper af forskellige træer og buske.

En af vore sjældne paddearter, løvfrøen, færdes som voksen i træer og buske. Efter vinterens dvale søger den om foråret op i træer og buske, hvor den tilbringer sommeren med at klatre rundt og fange fluer og andre insekter. Det er de tornede buske, der er løvfrøens foretrukne opholdssted. Derfor vil plantning af danske, vilde rosearter i nærheden af ynglevandhullerne være et godt tiltag.

Landskabsukrudt

I nogle tilfælde kan udenlandske arter selv så sig i et sådan omfang, at de udkonkurrerer de hjemmehørende arter. Et kendt eksempel herpå er hybenrosen, der nu om dage danner tætte kolonier langs vore kyster. Læs mere om landskabsukrudt i faktablad nr. 3.3.7 »Landskabsukrudt«.

Anvendelse af udenlandske arter

Som det fremgår, er det af stor betydning for biodiversiteten, at man overvejer, hvilke plantearter man anvender hvad enten det drejer sig om læplantninger, vildtremiser, haveplantninger eller andre beplantningstyper.

Ved produktion af tømmer, juletræer og pyntegrønt er det imidlertid nødvendigt at basere på udenlandske arter. Efter stormfaldene de seneste år er der sat spørgsmålstegn ved de indførte nåletræsarters stabilitet og robusthed overfor klima, storme og insektangreb. Nåletræer vil dog fortsat spille en væsentlig rolle, især på de magre jorde i nord- og vestjylland og hvor man ønsker at binde CO₂ i tømmer.

Råvildt og kronvildt kræver fred og ro, derfor vil disse vildtarter sætte pris på afvekslende skove med områder med nåletræsbevoksninger. Nåletræer kan ved større vildtremiser være hensigtsmæssigt til etablering af en kerne, der sikrer vinterdækning for vildtet. Endelig bør man være opmærksom på, at også de udenlandske arter kan tilføre variation og skabe levested for nye arter.

Et eksempel er »sargentsæble« (*malus sargentii*), der om foråret blomstrer med smukke hvide blomster og om efteråret bidrager med røde bær, der er et eftertragtet fødeemne for fugle. Arten har sin naturlige udbredelse i Japan og blev indført i 1925. Den anvendes i læhegn og vildtremiser.

Vil du vide mere? Litteratur: 40 danske træer og buske. Miljøministeriet, 1989, Skov- og Naturstyrelsen.

Øerne Tlf: 62 62 47 47 oer@skovdyrkerne.dk
Vestjylland Tlf: 96 10 10 96 vest@skovdyrkerne.dk
Syd Tlf: 75 86 73 88 syd@skovdyrkerne.dk

Midt Tlf: 86 89 32 22 midt@skovdyrkerne.dk
Nord-Østjylland Tlf: 86 44 73 17 sno@skovdyrkerne.dk

Vi er Danmarks største medlemsejede virksomhed indenfor skov og landskab med mere end 5.000 skovejere, juletræsproducenter mv. som vi hjælper med rådgivning, entrepriser og salg.

Skovdyrkerne · Sekretariatet · Parallevej 9A · 8680 Ry
info@skovdyrkerne.dk · www.skovdyrkerne.dk

SKOV DYRKERNE